

Gróf Festetich Domonkos országgyűlési képviselő beszélt ezután. Rámutatott arra, hogy a problémákat komoly öntudattal kell megoldani. Egy második kereszties hadjáratot kell megvívunk, nem nyilas vagy kaszásokkal, hanem magyar keresztény becsülettel. Dr. Bánkúthy László orsz. vezér, a MOVE főtitkára beszélt utoljára. Kijelentette, hogy ha az elmúlt 18 éven keresztül annyit dolgoztunk volna, mint amennyit lelkesedtünk, más helyzete lenne a magyar fiataalságnak. Végül a magyar fajvédelem szükségességét hangsúlyozta.

A nagygyűlést negyed 11 órakor dr. Gyurky Gyula ker. vezér zárószavai fejezték be, aki még fennhangon szólt a távozó tömeghez:

– Bajtársak! Tartózkodjatok minden tüntetéstől!

A rendőrségtől szerzett értesülésünk szerint az éjszaka folyamán sehol sem fordult elő rendzavarás.

Szegedi Napló XIII. (1937) február 25. 2. oldal

425. Esti diákgyűlés az egyetemen

Általános rendőri permanencia, rendzavarás nem történt – A rektor felhívása a diákokhoz – Nyilas csoport az egyetem előadótermében – Végváry József: „Új kifejezést kell keresni a keresztény szó helyett...”

A Turul Szövetség szerdán este Szegeden tartott nagygyűlést a bölcsészeti kar nagy előadótermében. A gyűlésen megjelent a Turul vezérkara, az esti gyorsvo-nattal érkezett Szegedre Végváry József képviselő, országos fővezér Dr. Dérczy Ferenc és Bánkúthy László társaságában. Velük együtt érkezett gróf Festetics Domokos népképviselő. A bölcsészkar épület felé vezető utat ismeretlenek teleszór-ták papír nyilaskeresztekkel. A rektor által kibocsájtott kékszínű plakátok fogad-ták a gyűlésre érkezőket. Nyolc órára megtelt a hatalmas terem. A megjelentek között volt dr. Kiss Albert és dr. Veress Elemér professzor. A terem jobb felső sarkában egy csoport nyilaskeresztes fiatalember helyezkedett el, és időnként „Bártország” kiáltásokkal adott életjelet magáról. Az épület körül detektívek és rendőrök cirkáltak. A rendőrség szerdán este permanenciát tartott, beavatkozásra azonban nem került sor, a gyűlés után a diákok széteszlottak az utcákon.

A körülbelül 4-500 főnyi hallgatóságok dr. Gyurki Gyula üdvözölte először, aztán dr. Kiss Albert professzor állott fel és a gyengélkedő rektor üdvözlését tolmácsolta. Az első szónok Dérczy Ferenc volt, aki azzal kezdte, hogy az ifjúság kérelmét memorandumban juttatták el a Felsőoktatási Tanácshoz, miután személyesen nem akartak a tanácskozáson részt venni. „A Turul nem akar tüntetéseket és botrányokat provokálni, mert – mint mondotta – az ifjúság problémái sokkal súlyosabbak, minthogy ilyen eszközökkel megoldhatók lennének.” Foglalkozott ezután – sűrű közbeszólásokkal kísérvé – a munkanélküliség kérdésével: „Az ipari munkásság 16 százalékának munkaidejét rendezték – mondotta – most rendezni kell a magánalkalmazottak ügyét is. Ha elfogadnák itt is a 8 órás munkaidőt 100 ezer új munkaerőt lehetne bekapcsolni a gazdasági életbe.” Beszélt ezután a

tandíjak magasságáról és arról az óhajról, hogy a központi diákházakat kellene felállítani az egyetemi városokban. Végül független és bátor kiállást követelt az ifjúságtól. Végváry József következett. Azzal kezdte, hogy arra a közbeszólásra akar válaszolni: „Mit csinált Mussolini?” – Mussolini meghódította Abesszíniát, és nincs zsidója! – jelentette ki egyszerűen. Beszéde további részében arról szólt, hogy a magyar problémák megoldásánál gyakorlati úton kell haladni, helyesebb mindig a magyar földet nézni a problémák vizsgálatánál. Két problémát említett ezek után: Az első megoldatlan probléma a zsidókérdés, – kezdte – a másik is súlyos, de az azoknak a problémája, akik eladták magukat a zsidóknak. Beszélt a díszgójokról, akik az „ifjúság elé telepednek”, majd azzal folytatta, hogy minden társadalmi osztály át van hatva a fajvédelem gondolatától, és várják a cselekvés idejét. A Turul Szövetség a numerus claususból sarjadt – folytatta. A Turul intézményesen akarja megoldani a kérdéseket. Új kifejezést kell már keresni a „keresztény” szó helyett, mert az is keresztény, aki már kikeresztelkedett – jelentette ki. Hangoztatta, hogy a jobboldali szervezetek gombamódra szaporodnak, mindenki vezér akar lenni, és ez késlelteti az erők összefogását.

Foglalkozott később a szakorvosi rendelettel, amely szerinte alkalmas arra, hogy tömegével hozzanak be zsidókat. Úgy itt, mint az egyetemi magántanárok-nál szükség van a numerus claususra. Végül kijelentette, hogy nem mond le a fővezérségről, és az nincs is szándékában mindaddig, ameddig az ifjúság bizalmát bírja. Festetics Domokos volt a következő. Kijelentette, hogy nem lépnek ki a NEP-ből akkor sem, ha nem teljesíti a kormány a kéréseiket, mert nem hajlandók átengedni helyeket. Ő a zsidókérdést – mint mondotta – fokozatosan, graduálisan oldaná meg. Mi nem kaszás, vagy nyilaskereszttel küzdünk, hanem keresztény becsülettel.

Bánkuthy zárta le a beszélők sorát. Panaszkodott, hogy sok a lelkesedés, de kevés a tett. Ha annyit dolgoztunk volna, mint amennyit lelkesedtünk, ma mi lehetnénk az urak a zsidók felett – jelentette ki.

A gyűlés 11 óra tájban ért véget dr. Gyurki Gyula zárószavaival. A megjelent diákok hamar eloszlottak, éjfélkor a rendőrség megszüntette a permanenciát. A Turul lerándult vezérei az éjféλι vonattal visszautaztak Budapestre.

A rektor felhívása

„Jól gondolják meg milyen példát adnak a románoknak”

Dr. Erdélyi László rektor délelőtt a következő felhívást bocsájtotta ki:

Egyetemi polgárok!

A pécsi és a budapesti diákok tüntetéseinek híre arra készítetett, hogy szózatot intézzek szegedi egyetemünk ifjaihoz.

A magyar diáktüntetések sokszor azt okozzák, hogy a román diákok százszoros tüntetést indítanak a magyarok ellen. A magyar diákok tehát jól gondolják meg, minő példát adnak a románoknak, a magyarok mérhetetlen kárára. Amikor Hóman miniszter úr tele van az igazi keresztény főiskolai reformok tervével,

meghallgatta a magyar intelligencia és iskola összes tekintélyének bölcs tapasztalatait és véleményét, és nem zárkózott el az egyetemi, főiskolai diákság óhajai elől sem, akkor nagyon meg kell válogatni a hangot és módot, amellyel a nagy diákság még több kedvezményt óhajt elnyerni a magyar királyi kormánytól és törvényhozástól. A bölcsen megfontolt kérelmek és panaszok megértő pártolóra találnak nemeslelkű kultuszminiszterünknel. Azért nagyon kérem a mai diákgyűlés vezéreit és tagjait, hogy méltó legyen gyűlésük a szent ügryhöz, amelyet elő akarnak segíteni.

Az egyetem egyik legnagyobb és legszebb termét kérték el tőlem nagygyűlésük megtartására. Én beleegyeztem ebbe, abban a biztos reményben, hogy az ifjúság a szép nagy auditoriumhoz méltóan engedi lefolyni saját gyűlését, és nem fog arra kényszeríteni engem és utódaimat, hogy a jövőbe gyűlésüket az egyetem falai közül kizavarják. Szeged már nagy nemzeti mozgalmunkban is tudott új, nagy utakat mutatni. Adja Isten, hogy a szegedi ifjúság a diákgyűlések bölcs lefolyásában is új utat mutasson.

Délmagyarország XIII. (1937) február 25. 4. oldal

426. Nyugalom az egyetemen

A rendőrség egész nap készenlétben volt, de rendzavarás nem történt. Rendőri díszszemle a Széchenyi téren. Szegeden nem zavarták meg a Lovagias ügy előadását

A Turul Szövetség éjszakába nyúló nagygyűlése után csütörtökön délelőtt a legteljesebb rend uralkodott úgy az egyetemen, mint a város utcáin. Rendzavarás sehol sem történt. A zsidó vallású egyetemi hallgatók minden fakultáson megjelentek az előadásokon, de nyoma sem volt az előző esti izgatott hangulatnak. A legteljesebb nyugalmat lehetett tapasztalni, mint egyéb alkalmakkor. Mindamellett a rendőrség minden óvintézkedést megtett az esetleges rendbontás csírájában való elfojtására. Azokat a helyeket, ahol más években tüntetés szokott lenni, a rendőrség megszállva tartotta. A városháza kapualjában a kerékpáros rendőrszaksz kerékpárjai karddal felszerelve voltak kitámasztva, hogy minden pillanatban rendelkezésre álljanak a rendőröknek.

Délután 4 órakor a városháza előtt, a Széchenyi téren dr. Buócz Béla főkapitány-helyettes díszszemlét tartott a szegedi rendőrség alakulatai felett. A díszszemlének igen nagy nézőközönsége volt. A díszszemlén, amely igen impozáns képet nyújtott, részt vett a rendőr tisztikar is. A főkapitány-helyettes megszemlélte a lovas, kerékpáros és gyalogos rendőrszakszakokat, majd hivatalába ment.

Háromnegyed 5 óra volt, amikor dr. Marton József és dr. Bodnár József rendőrfogalmazók vezetésével 8 detektív és egy 30 tagból álló rendőrszaksz a Belvárosi Mozihoz vonult, ahol a mozi körül és a nézőtérrel elhelyezkedtek, hogy minden tüntetésnek elejét vegyék. A moziban a Lovagias ügy című magyar filmet